

COLECȚIE COORDONATĂ DE **BOGDAN-ALEXANDRU STĂNESCU**

Anansi
CONTEMPORAN

LINDA
BOSTRÖM
KNAUSGÅRD

Bine ai venit
în America!

Traducere din suedeză de
Roxana Dreve

A trecut mult timp de când am încetat să vorbesc. S-au obișnuit cu toții. Mama, frate-meu. Tata a murit, așa că nu știu ce-ar fi zis despre asta. Poate ar fi zis că e ereditar. Ereditatea mi-a afectat din plin familia. Necruțător. Din generație în generație, tot mai mult, tot mai des. Poate că tăcerea era în mine de când m-am născut. Înainte ziceam lucruri care nu erau chiar logice. Spuneam că soarele strălucește când plouă. Că terciul de ovăz e verde ca o pajiște și că are gust de pământ. Spuneam că mersul la școală e ca o intrare în beznă, în fiecare zi. Sau ca și cum te-ai ține de o balustradă până ajungi iar acasă. Ce făceam când mă întorceam de la școală? Nu mă jucam cu frate-meu, fiindcă se închidea în camera lui și dădea drumul la muzică. Se baricada bine înăuntru.

Se pișa în sticlele pe care le păstra. Doar pentru asta le adunase.

Tăcerea nu face nicio diferență. Să nu crezi altceva! Să nu crezi că soarele o să răsară dimineața, de astfel de lucruri nu poți fi sigur. N-am folosit carnețelul primit de la mama.

„În caz că vrei să ne comunicii ceva“, mi-a spus.

Carnețelul era un fel de consimțământ. Un semn că îmi accepta tăcerea. Că mă lăsa în pace. La un moment dat o să treacă. Probabil o să treacă.

Mi-am plimbat mâna pe pervazul ferestrei, trăsând linii în praful care mi se lipise de palmă. Am desenat un molid și un Moș Crăciun. Singurele lucruri care mi-au trecut prin minte. Gândurile vin foarte încet și ies la suprafață simplu și sacadat: așchia, felia de pâine, iazul.

Ți-am spus că noi locuim într-un apartament? Nu aveam tangență cu natura, în afara parcului în care am văzut primul meu exhibiționist. Eram în vârful panoului de cățărări, iar bărbatul se afla jos. Mi-a arătat tot. Și-a scos pantalonii. Chestia lui era țeapănă și vineție. M-am uitat atentă la culoare.

Aveam prieteni, dar acum nu mai trec pe la mine. Au găsit alte apartamente de vizitat de când cu tăcerea mea. Înainte era plin de copii la noi acasă. Mama era o mare figură! La noi puteai să joci hochei, aruncând cu pucuri în ușile duble. Făcusem o rampă de skateboard până la bibliotecă, iar apartamentul era așa de mare, încât puteai să te dai cu rolele dintr-un capăt în altul. Parchetul se zgâria, dar era mai importantă joaca. Acum e liniște. Asta e o diferență.

Am încetat să vorbesc când maturizarea a început să ocupe prea mult loc înăuntrul meu. Eram sigură că nu puteam să cresc și totodată să vorbesc. Poate eram genul de persoană căreia îi plăcea să preia conducerea. Oricum, m-am bucurat să renunț la vorbit. Atât de mulți de care să țin cont. Atâtea visuri de îndeplinit. Vedeam că-și doreau ceva de la mine. Dar nu le puteam nicicum îndeplini dorințele. Nu chiar.

Aș fi putut vorbi despre mama. Dar am tăcut. Nu voiam să am zâmbetul ei ostentativ. Coafura ei perfectă. Dorința ei să devin o fată frumoasă. Pentru ea, frumusețea era ceva deosebit. O

trăsătură importantă pe care trebuia s-o cultivi, ca pe o floare. Să sădești semințele, să uzi planta, s-o privești cum crește. Aș fi putut fi exact ca ea. Sumbă, cu o strălucire interioară. Dar ceva îmi lipsea. Nu eram o forță a naturii, ca ea. Îndoiala îmi încolțise în suflet. Era peste tot. Își avea cuibul în șira spinării și de acolo se extindea în toate direcțiile. Simțeam cum pune stăpânire pe mine. Erau zile, nopți și apusuri scaldate în îndoială.

Nu am scris nimic în carnețel, deși știam foarte bine unde e. L-am mutat de pe dulap sub pernă, apoi iarăși pe dulap. Uneori îl puneam în spatele WC-ului, în caz că aș fi vrut să scriu fix în acel loc.

Tata a murit. Ți-am spus asta deja? Din vina mea. M-am rugat tare la Dumnezeu să moară și a murit. Într-o dimineață l-au găsit în pat, țeapăn. Deci atât de puternice erau vorbele mele! Poate ce am spus despre maturizare nu e adevărat. Poate că am încetat să mai vorbesc pentru că dorința mi s-a îndeplinit. Crezi că vrei să ți se îndeplinească dorințele. Dar nu e așa. Nu vrei ca dorințele să devină realitate. Asta va distruge ordinea lucrurilor.

Felul în care ți le dorești cu adevărat. Nu, vrei să fii dezamăgit. Vrei să fii rănit, să lupți pentru supraviețuire. Vrei să primești cadouri nepotrivite la aniversare. Crezi că vrei să primești ce ți-ai dorit, dar nu e așa.

Zilele și nopțile seamănă între ele. Tăcerea face difuze contururile, totul e acoperit de un fel de ceață. Le putem zice jumătăți de zile. Le putem zice cum vrem.

Înainte mergeam descori cu mama la teatru. Acum nu o mai fac. O aud când pleacă și când revine. Ultima dată când am văzut-o jucând era o zeiță decăzută a libertății, care îi ura fiecărui imigrant „Bine ai venit în America!”. Era cheală și avea niște cioburi de sticlă lipite de sprâncene. Își pierduse torța. Mi-a plăcut la nebunie. Cum arăta. Întreaga ei ființă dezlănțuită strălucind pe scenă. Bine ai venit în America! Bine ai venit în America!

Mi-a venit să scriu tocmai aceste cuvinte în carnețel. Dar m-am oprit. Trebuia să fiu strictă. Să nu-mi urmez impulsurile care mi se întretaie în cap, prin niște mici tuneluri de lumină. Îmi puteam vedea gândurile. Erau pretutindeni. Coborau

tot mai adânc în corp, se roteau în jurul inimii, se jucau cu ea, o apăsau. Nu aveam nicio putere asupra lor.

Am cântat în corul școlii. Profesoara mea de muzică se numea Hildegard. Era din Austria.

„De-aș putea cânta ca tine“, a scris pe prima pagină a cărții pe care am primit-o ca premiu la festivitatea de final de an.

Cânta într-adevăr îngrozitor. Strident. Dar putea cânta pe toate vocile. Avusesem un solo în biserică. *The sun is shining, the grass is green, the orange and palm tree sway, there's never been such a day in Beverly Hills, L.A. But it's December the twenty-fourth, and I am longing to be up north.* Am fost așa emoționată, încât tremuram toată, dar a ieșit bine. Și mama mi-a spus că toți oamenii sunt emoționați pe scenă.

Tata mi-a vorbit în vis. „Ți-a mâncat pisica limba?“ m-a întrebat. „Nu, tată. Cuvintele sunt problema. Sunt atât de greu de scos.“

Ce-a mai zis? „Fata mea. Nu a fost nicidecum ceva în neregulă cu tine.“ „Nu, tată. Nu a fost nicidecum ceva în neregulă cu mine“, i-am răspuns.

Avea nevoie să-l liniștesc. Deși era mort. Nu e nicio diferență între morți și vii.

Am încercat să-l țin la distanță, să-i ignor întrebările, dar era pretutindeni, ca atunci când trăia. „Pentru patria mamă. Pentru baba fără dinți“, zicea el turnându-și încă un pahar.

Era așa de simplu. Mama spunea că e negare. Că voiam să las viața să treacă pe lângă mine, în loc să stau să mă lupt cu ea, ca toată lumea. Îi plăcea mai puțin de mine, dar nu mă mira. Și mie îmi plăcea mai puțin de ea. Stăteam fiecare pe partea noastră de șanț și măsuram distanța dintre noi sau poate ne măsuram una pe cealaltă? Care dintre noi era cea puternică? Care era cea slabă? Care dintre noi avea să se târască spre cealaltă în miez de noapte, întinzându-și plângând brațele, ca să fie îmbrățișată?

„Oricum, îi era silă să facă mare caz de asta.“ Asta-i spusese învățătoarei care după o săptămână era deja toată în lacrimi. „E un capriciu“, i-a spus. E mereu plină de toane. Nu-i dați importanță. Lăsați-o în pace. O să-i treacă. Nu-i nimic în neregulă cu ea.

Odată cu vorbitul a plecat și lumina. A încetat să mai danseze pe pereții casei noastre. „Suntem o familie a luminii“, ar fi spus ea, mama, deși tata nu făcea altceva decât să zacă în pat și să se holbeze la peretele din față. „Care lumină?“ întreba privirea mea. „Despre ce lumină vorbești?“

Poate că ne-am măsurat dintotdeauna una pe alta. Poate întrebarea despre care e mai puternică și care e mai slabă era deja acolo de la început?

Mi-era frică de frate-meu. Mi-a fost întotdeauna. Era mereu acolo cu mâinile și furia lui. Am primit o cutie cu stafide de la bunica mea, din nord. Mi l-a smuls din mână. M-am înfuriat așa de tare încât am luat un cuțit. Dar ce-aș fi putut face cu el? A izbucnit în râs în timp ce înfuleca stafidele.

Aveam în baie o rezervă de cărți, sendvișuri, fructe. Ascunse pe raftul de sus, după hârtia igienică pe care o cumpăram mereu cu duzina. Imediat ce pleca mama, frate-meu se lua de mine și atunci fugeam în baie. Stăteam acolo ore întregi. Citeam sau măcar încercam să împlânzesc cuvintele, dar deseori frica mă făcea să rătăcesc cu privirea pe

pagină și nu mai țineam minte ce citisem. Desigur, până la urmă obosea să mă țină prizonieră și aveam un acord tacit că o să mă lase în pace la un moment dat, că puteam ieși.

Atunci ne puteam juca. Ne jucam de-a pirații sau baba-oarba. Mă lăsa să mă joc cu el doar dacă-i dădeam voce să-mi smulgă unghiile. Închideam ochii și îi întindeam degetele. La sfârșit, zăceau ca mici ferestre în palma lui.

Iubire fraternă. Asta să fi fost? Era agresiv, iar eu eram moale. Așa ne împărțeam cărțile. „Poți să zici pas chiar dacă ai cărți foarte bune“, obișnuia să zică tata. „Dacă chiar te pricepi, îți iese.“

Mă pricepeam. Puteam juca la cacealma, pariind o mână bună când nimeni nu se aștepta. Jocurile de cărți, pucurile zburând prin aer. Teatrul era mereu acolo, ca un cer imens. Oare asta îmi lipsea cel mai mult?

Poate nu reușesc să scap de mama pe cât aș vrea. E prea mare, prea veselă, prea puternică. Dar încerc. Îi văd diamantul inelului plin de aluat lipicios, o văd domnind peste toate. Cât de bine era s-o îmbrățișez când eram mică! Sunt mare acum?

Tocmai am împlinit unsprezece ani. Se poate spune că aniversarea a fost o glumă proastă, cu „Mulți ani trăiască!“ și cadouri aruncate spre mine de parcă aș fi fost un câine. *Voiam* să trăiesc? a întreat mama după ce-am mâncat tortul. Ochii ei mă biciuiau.

„Se destramă totul în mine“, au fost cuvintele care mi-au venit. Cuvinte spuse în gând. Iar și iar. Se destramă totul în mine. Se destramă tot ce-i viu în mine.

Și apoi am visat. Se făcea că traversam marea pe catalige. Eram atât de sus, încât vedeam pământul curbându-se.

Putea fi mai rău.

Camera mea e cufundată în liniște. Pereții sunt goi, acum că am strâns toate posterele. Mă așez pe pervaz și privesc spre singurul copac al grădinii. E un castan. Prin pereți răzbate muzica. Camera fratelui meu e fix lângă a mea. Locuiesc în vechea cameră a slujnicilor, însă e la fel de spațioasă ca toate celelalte. Camera are o intrare secretă din grădină, o scară de fier îngustă și în spirală care duce către

bucătărie. Ușa aia e mereu deschisă. Mamei nu îi place s-o închidă. Suferă de claustrofobie. Uneori mi-e frică să nu vorbesc în somn. O să mă audă vorbind și vorbele o să fie folosite împotriva mea. Parcă văd chipul triumfător al mamei. Nu ar fi bine.

E beznă în cameră. Nu aprind lampa. Suntem o familie a luminii. A luminii noastre. Sunt multe lucruri la care nu merită să te gândești.

Pașii fratelui meu pe podea. Cum se mișcă în camera lui. Apăsător și timid în același timp. Vocea lui, care răsună înăuntrul meu când mă roagă ceva. Să-i duc farfuria. Să-i aduc un pahar cu apă. Sunt servitoarea lui. Sau sclava. Fac ce-mi zice, mi-e frică de mâna lui care mă strânge de gât. Mi-e frică să mă gândesc că mi-e frică de frate-meu. Și totuși, mă gândesc la asta des.

Înainte, aveam oricând parcul. Mă jucam în copac cu prietena mea. Stăteam ore în șir, pălăvrăgind despre lume, așa cum o vedeam noi. Ne cățaram împreună tot mai sus, până ajungeam aproape de vârf și, fiecare pe creanga ei, ne bălăngăneam picioarele. Acum se joacă cu o altă fată.

Nu știu dacă se cațără sau nu în copac. Dar le-am văzut traversând curtea școlii împreună, cum făceam noi. Una o ia înainte și o trage pe cealaltă după ea. Frica înfiripată între primul și al doilea pas, și care se transformă în alergat. Râsul lor care aduce a plâns.

Mirosul mamei. Transpirația din timpul somnului. Trupul ei cald și greoi lângă care te puteai ghemui, prefăcându-te că dormi. Respirația ei adâncă. Camera cu perdele de catifea și tablouri. Diploma de la academia de teatru înrămată pe perete, deasupra măsuței cu telefonul. Panglica neagră de pe ramă, ca amintire a vreuncea dintre reprezentații. Scrumiera de sticlă maronie. Camera mamei, mirosind mereu a țigări și a trup gol. Și uncori, când deschidea fereastra dimineața să aerisească, a gaze de eșapament. Strada era între casa noastră și parc. Se conducea cu viteză. Mașinile accelerau să prindă culoarea verde. Aveam un apartament splendid, cu vedere la parc, cu șase camere și o bucătărie. Mama trebuia să câștige o grămadă de bani ca să-l întrețină. Medita elevi în living. Când ajungeam acasă de la școală,

auzeam vocea blândă a mamei și eforturile elevilor ei. Piese de teatru din dramaturgia universală răsunau la noi în apartament. Ne-am obișnuit cu toții. Chiar și prietenii, deși la primele vizite trebuia întotdeauna să le explicăm situația. Să le explicăm țipetele și râsetele. Trebuia să facem liniște când mama avea elevi la meditații sau să ne jucăm pe afară. Când elevii își terminau treaba pentru ziua în curs, ea deschidea mereu ușa de la living, ca pentru a semnala că puteam să intrăm. Pereții încă păstrau emoțiile copiilor, eforturile lor. Dar după câteva ture de jucat hochei dându-ne cu rolele din baie spre dormitorul cu balcon, prin coridorul de servire cu pardoseala în carouri alb-negru și înapoi către living, era de parcă încăperea ar fi redevenit a noastră. Dădeam startul în hol. Număram de la unu la o sută, trebuind să reducem viteza din cauza ușii de la intrare. Frate-meu avea prietenii lui. Eu, pe ai mei. Cei care loveau ușile cu pucurile lăsând semne negre pe ușă erau cu predilecție prietenii fratelui meu, dar se mai întâmpla uncori să fim acolo și eu cu gașca mea. Câteodată reușeam să-i driblăm

și să înscriem. Se mai întâmpla să mă duc pe la prieteni, dar mirosul și ordinea din casele lor mă făceau să mă simt confuză. Mi-era întotdeauna dor de casă. Mi-era întotdeauna dor de ea. De mâinile ei, de grija ei, mi-era dor să ne întoarcem de la teatru în întunericul nopții cu bicicletele pe trotuar. Întotdeauna pe trotuar, deși era interzis. Oamenii strigau după noi când îi depășeam, pedalând cu viteză maximă, de parcă ar fi fost o chestiune de viață și de moarte. Mama reușea să-i convingă pe polițiști, când ne opreau, să nu ne dea amendă. Ușor.

Când mama plângea se prăbușea lumea, iar plânsul era tot ce ne înconjura. Sughiturile și toată jalea care îi ieșea din suflet. Mă ardea înăuntru când plângea. Uneori vorbea la telefon în timp ce plângea. „Toată responsabilitatea“, zicea ea cu lacrimile curgându-i șiroaie, și era ca și cum întreaga mea ființă era anulată de plânsul ei, ca s-o pot alina și înțelege mai bine. Mă ocupam de nefericirea ei ca de un ghem cu fire încurcate, le descâlceam pe rând, încercând să-i opresc lacrimile, sărindu-i în ajutor, dar dacă se întâmpla să

țâșnească brusc nu mai aveam ce face, erau mult prea puternice.

Îl aud pe frate-meu de dincolo de perete. Și-a creat un ministudio în cameră. Un pupitru de mixaj, boxe, cabluri. Câteodată mai aduce vreo fată frumoasă de la școală și o lasă să-i cânte cânteccele. Își golește sticlele cu urină noaptea, când nu îl vede nimeni și le ascunde atunci când are musafiri. Poate le pune sub pat. El poate să facă ce vrea, nimeni nu se supără. Poate-aș putea face și eu la fel. Doar că voința mea e atât de slabă, încât nu iese la lumină. Dacă mi-aș pune întrebări despre viața mea, nu aș avea răspunsuri.

În fiecare zi mă duc la școală pe jos. La început purtam fustă plisată și un treni de stofă; codițele lăsate pe spate mi se mișcau în ritmul pașilor. Nimeni nu mai purta haine ca ale mele, dar nu-mi păsa. Acum port blugi și tricou, ca toată lumea. Școala miroase a praf, a cretă și a haine umede. E întotdeauna același miros, în afară de primăvară, când abundența prafului face ca umezeala să dispară. Nu scriu la tablă și nici în caiete. Nescrisul și nevorbitul merg mână-n mână. Nu pot să fac una

și pe cealaltă nu. Profesoara mea se numește Britta. Vorbește cu mama la telefon o dată pe săptămână. Vorbesc despre mine și nu știu dacă asta îmi place sau nu. Zilele trec foarte repede. Merg la școală și apoi mă întorc acasă. Asimilez tot ce se întâmplă între ele. Observ cum clasa își modifică poziția de-a lungul zilelor, ca un organism viu. Brusc, careva se rupe din mulțime și îi ia pe ceilalți după el; când lucrurile se liniștesc, se întoarce stabilitatea. Ascult atentă tot ce zice profesoara și îi așez cuvintele cu grijă înăuntrul meu. La cantină stau singură la o masă și mănânc. Nu mai încercă nimeni să-mi vorbească, iar amintirea cu mine la școală, jucându-mă, hotărând diverse lucruri mai mult sau mai puțin importante, e pe cale să se stingă.

Drumul spre casă. Când zăresc poarta mă trece întotdeauna un fior. Stâlpii de marmură și statuile, un bărbat și o femeie care parcă duc în spate balconul, singurul care dă spre stradă și care e al familiei de deasupra. Picturile de pe pereți, îngerii de pe tavan și scara de piatră cu fosile. Locuim la primul etaj. Bag cheia în broască, văd holul cu pianul la care cântam, deși nu mă pricepeam. Acasă, acasă.